

Monahia Teodora Hambaki

**SFÂNTA CUVIOASĂ TEODORA,
PODOABA TESALONICULUI**

Traducere de Cristina Dogaru

Carte tipărită cu binecuvântarea
Prea Sfințitului Părinte GALACTION,
Episcopul Alexandriei și Teleormanului

EDITURA EGYMENITA

Editura Cartea Ortodoxă

Sfântă Iuliana din Lazarevo, chivot al milosteniei și reazem al familiilor credincioase, plecând genunchii la rugăciune cădem către tine și te rugăm: vezi necazurile care ne apasă, vezi furtuna care s-a ridicat asupra noastră. Nu ne lăsa, sfântă a lui Dumnezeu. Vino în ajutorul nostru degrabă, așa cum și Sfântul Nicolae a venit în ajutorul tău când erai înconjurată de diavoli. Nu pregeta, sfântă, să arăți puterea pe care ți-a dat-o Dumnezeu pentru mângâierea celor neputincioși.

Vino, Sfântă Iuliana, vino și stai lângă inimile noastre apăsate de durere și de tulburare. Roagă-te să ne întărim credința, să părăsim păcatele și să punem început bun mântuirii. Arată-te păzitoare a curăției și iubirii celor căsătoriți, îndrumătoare a copiilor și a tinerilor. Fii mângâietoare a orfanilor și a celor întristați și grabnică tămăduitoare a celor bolnavi, așa cum ai fost și celor care au primit de la tine ajutor minunat în rugăciunile lor.

Ai grijă de toți creștinii, de copii, de părinții lor, de toți monahii și monahiile, de toți preoții și ierarhii. Roagă-te pentru noi, să nu fim înghițiți de duhul lumii acesteia și să nu lepădăm credința cea dreaptă. Ci să mergem pe calea sfințeniei, pe calea rugăciunii și a virtuților, ca, acoperiți de rugăciunile tale, să Îl slăvim pe Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Treimea cea de o ființă și nedespărțită, în vecii vecilor. Amin.

CUPRINS

Prolog.....	5
În Eghina.....	7
În Tesalonic.....	25
La mănăstire.....	30
Epilog.....	81
Acatistul Sfintei Teodora din Tesalonic.....	85
Viața Sfintei Iuliana din Lazarevo.....	105
Acatistul Sfintei Iuliana din Lazarevo, ocrotitoarea celor căsătoriți.....	139

foarte evlavioasă ce avea datoria de a se îngriji de candelă, mi-a mărturisit:

„Este mare sfânta și făcătoare de minuni. Încerc să mențin nestinsă candela ei și crede-mă, soră, cum se apropie de stingere aud o voce în urechi «candela sfintei» și atunci alerg să o aranjez, indiferent de oră, chiar și în timpul nopții”.

Toate acestea m-au impresionat și m-au făcut să am o și mai mare evlavie față de Cuvioasa și am început să studiez viața ei cu de-amănuntul. A avut trai simplu, dar demn de admirat, atât în viața de familie cât și în cea monahală.

De atunci am avut-o ajutor în toate greutățile vieții monahale. Am cerut mijlocirea ei și m-am folosit de ea, dar am rugat-o să mijlocească și pentru celelalte surori și pentru toate monahiile ortodoxe.

„Cuvioasă Maică, ce ai pășit netulburată pe calea virtuților, te-ai arătat chip al călugărițelor, viețuind viață sfântă”, se arată în canonul pe care imnograful l-a alcătuit pentru ea.

„Sfântă Teodora, Izvorătoare de mir, roagă-te pentru noi”.

29 August 2002
Monahia Teodora Hambaki

ÎN EGHINA

Istorisirea noastră începe în preafrumoasa insulă Eghina din golful Saronic. Insulă cu o foarte străveche istorie, ai cărei locuitori străbăteau în lung și în lat mările cu corăbiile lor. În acea vreme despre care vom vorbi în cele ce urmează, în jurul secolului al nouălea adică, locurile deveniseră aproape pustii din cauza năvălirilor barbarilor sarazini. Cei din Eghina au fost nevoiți să plece din meleagurile natale pentru a-și găsi adăpost în orașele fortificate ale Imperiului Bizantin, luând astfel drumul amar al refugiaților. Cei câțiva care au rămas s-au adăpostit spre interiorul insulei, departe de marea ce le asigura traiul zilnic. Mulți trăiseră până atunci de pe urma mării, marinari, comercianți, pescari, dar în acești ani grei toți cei ce rămăseseră pe loc se luptau cu multă trudă și sudoare să cultive pământul sterp, adăpostit de dealuri și de munți.

Într-o căsuță liniștită din spatele muntelui plin de verdeață, în acea după-amiază târzie de vară, la adăpostul umbros al viței de vie stăteau două gospodine. Una de vârstă mijlocie, cu păr argintiu ce se ivea dedesubtul baticului, cu priviri luminoase și vesele și în același timp serioasă și respectuoasă. Cealaltă copilandă, în jur de doisprezece ani, înălțuță pentru vârsta ei, subțirică și zveltă, de o frumusețe aparte. Ochii săi, de un albastru precum culoarea mării, aveau o deosebită strălucire în care se

oglindea întreaga nevinovăția sufletului adolescentin. O faptură fericită care dădea în plus și semne de o adâncă istețime. Fiecare era preocupată de lucrul de mână pe care îl făceau cu îndemănare. Nu vorbeau, adâncite în gânduri sau poate în rugăciune. Copila întrerupea din când în când tăcerea pentru a o întreba pe cea în vârstă lucruri legate de broderia pe care o făcea, dacă era bine și cum să continue. Cea în vârstă îi corecta cele câteva greșeli. De mică o învățase să facă lucrul cât mai bine. Cu afecțiune maternă îi făcu observație:

— Ascultă, Agapi, nu mai ești mică, de acum trebuie să faci lucrul singură cât mai bine poți, cu ajutorul lui Dumnezeu. Și continuă, gânditoare:

- Cât voi mai fi încă lângă tine, ca să mă întreb?

Copila o privi mirată și întrebătoare, nedumerită căci nu înțelesese ce vrea să spună aceasta prin cuvântul „cât voi mai fi lângă tine?”. Dorise întotdeauna să fie amândouă împreună și aici pe pământ și sus, în cer. Doar îi spusese des aceea că patria cea adevărată și cea veșnică a ei este în cer...

În acel moment intră în curte un monah uscățiv. Se apropie cu discreție de cele două fături și le salută respectuos cu salutul monahal, „Binecuvântați, Domnul cu voi”. Cu metania cuvenită, ele îi sărutară mâna cea uscată de atâta asceză și așteptară să le binecuvânteze. Făcu deasupra lor semnul crucii și se așeză pe scăunelul cel mititel pe care până atunci șezuse Agapi. Aceasta, fără a scoate un cuvânt, se duse în curtea din spate. Așa o învățase de mică maica ei de suflet, să plece atunci când erau de

față cei mari și discutau. După ce aduse dinăuntru mica tratație, smochine proaspete și apă rece de la fântâna lor, femeia de vârstă mijlocie se așeză și ea pe un scăunel și așteptă cu evlavie să vorbească primul monahul.

— Soră Teopisti, începu acesta, m-ai chemat degrabă să discutăm o temă ce este foarte importantă pentru tine. Te rog numai să fii concisă - aceasta o spuse foarte clar - pentru că am binecuvântare de la gheronda să mă întorc la schit înainte de a se întuneca.

— Nu te voi reține mult, părinte Antonie, răspunse Teopisti, știu cât de importantă este pentru tine ascultarea, nu te neliniști, vei fi la timp înapoi la schit. Este însă necesar să vorbim împreună despre Agapi, fiica ta. Despre viitorul ei. Aș putea să hotărâsc pentru ea fără permisiunea ta? De la vârsta de șapte ani am promis-o familiei lui Alexie, proprietarul de corăbii, pentru unicul său fiu. Băiat bun, cuviincios, respectuos, copil al bisericii, psalt cu voce bună. Are acum optsprezece ani, este foarte harnic, mâna dreaptă a tatălui său. Dar și copila noastră a crescut de-acum, în ciuda fragedei sale vârste. Harul lui Dumnezeu a înzestrat-o cu multe virtuți, este cuviincioasă, ascultătoare, respectuoasă, harnică, gospodină de neîntrecut. Ia vezi ce broderie face, acoperăminte pentru sfintele vase ale bisericii, adevărate opere de artă. Și îi arată lucrul de mână al lui Agapi. Părintele aruncă o privire trecătoare și un zâmbet imperceptibil îi înflori pe buze. Era un adevărat monah, dar era și tată.

— Ce părere ai, deci, nu ar fi timpul să se facă această nuntă?

Călugărul rămase tăcut. Între timp însă se rugă lui Dumnezeu: „Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-mă și mă luminează să spun ceea ce trebuie”, și după aceea prinse a vorbi:

— Ascultă, sora mea, eu m-am rupt de cele lumești din ziua când Sfântul Dumnezeu a luat-o de lângă mine pe mama ei. Tu singură te-ai oferit să devii de două ori mamă pentru micuța nou-născută și eu ți-am încredințat-o, împreună cu Dumnezeu, nu numai pentru sfânta prietenie pe care ai avut-o cu răposata, dar mai ales pentru virtutea și evlavia ta. Ai luat asupra ta, cu toate puterile sufletești, nu numai creșterea ei trupească, dar înainte de toate progresul ei duhovnicesc din moment ce i-ai fi fost și nașă.

Pentru mine Agapi este fiica mea numai în rugăciune. Din moment ce am devenit, după dorință, monah, nu se cade să mai am nici copii, nici părinți, nici frați sau alte rude, după cum am promis prin votul monahal. Un lucru numai am de spus, oare nu e prea mică pentru a lua asupra-și obligații familiale? Sau poate Dumnezeu a destinat-o unei vieți mai înalte, la fel ca pe sora ei sau ca și viața - mărturie a dragostei - a fratelui ei?

— Și eu m-am gândit la acestea și le-am analizat, părinte Antonie, dar îți voi dezvălui ceva ce i-am ascuns lui Agapi ca să nu îi neliniștesc sufletul neprihănit de copil. De câteva săptămâni am simțit o durere puternică în dreptul inimii și de atunci am

probleme și cu respirația. I-am spus doctoriței din satul nostru și nu mi-a ascuns faptul că poate fi o boală grea a inimii și că trebuie să merg la un doctor specialist, însă nu intenționez să fac acest lucru. Sufletul îmi spune că prezența mea în această lume se apropie de sfârșit. Mă rog zi și noapte ca Nepărtinitorul Judecător să mă găsească în pocăință pentru multele mele păcate pentru ca să găsesc îndurare și să nu mă judece. Te rog acum și pe tine și pe gheronda, duhovnicul meu, să vă rugați și voi pentru mine. Pentru acest lucru m-am gândit să încredințez copila, după Domnul, într-o familie bună și cu frică de Dumnezeu pentru ca să nu ai tu, ca și călugăr, grija ei.

— Fericită ești, sora mea, că Domnul, cu boala pe care o ai îți trimite mesaj ca să te pregătești pentru marea călătorie în patria cea adevărată. Cu înțelepciunea și cu luminarea pe care ți le-a dăruit Dumnezeu, să hotărăști tu pentru Agapi. Gheronda și cu mine ne vom ruga pentru acest lucru. Cele câteva terenuri de la mama ei le-am împărțit celor trei copii. Evloghia, fata cea mare le-a dăruit mănăstirii pe ale sale și pe ea, după cum bine știi, Domnul a chemat-o repede lângă El. Ștefan - și pomenindu-i numele două lacrimi i s-au scurs pe obraz - a lăsat cele ce i se cuveneau bisericii. Cele care au mai rămas sunt ale lui Agapi. Eu, ca monah, nu am drept la avere. Ai grijă prin urmare, ca o mamă, tu pentru fată. Îți mulțumesc pentru tot ce faci pentru Agapi. Să ai parte de răbdare și Dumnezeu să îți rânduiască un loc lângă cei dreți.

Terminând de vorbit, călugărul se ridică să plece. Teopisti o strigă pe Agapi să îl salute și aduse din cămară o traistă cu stafide și una cu pesmeți proaspeți pe care îi pregătise de dimineată.

— Aceasta pentru schitul vostru, spuse și, cu metania cuvenită, sărută mâna uscățivă a monahului.

La fel făcu și copilandra, fără să scoată un cuvânt. Îl privi însă drept în față și privirea ei nevinovată de copil dădea mărturie de tot ceea ce ascundea în adâncul sufletului. Bătrânul tată o privi și el cu afecțiune. „Domnul fie cu voi”, le ură și se îndreptă cu pas sprinten spre ieșire. Agapi rămase la marginea verandei urmărindu-l cu privirea până ce a cotit pe o stradă lăturalnică, dispărând din fața ochilor ei. Foarte emoționată s-a întors spre mama sa și căzându-i în brațe a început să plângă, neputându-și stăpâni lacrimile despre care nu știa prea bine de unde vin.

— Vreau și eu să fiu ca și părintele Antonie, tatăl meu sfânt și ca Evloghia, sora mea și ca fratele meu Ștefan, spuse suspinând. Teopisti o strânse la piept și o sărută pe frunte, profund emoționată de modul în care făptura aceea nevinovată se simțea atât de strâns legată de familia sfântă al cărei vlăstar era și pe care atât de puțin apucase să o cunoască.

— Agapi, fiica mea, îi spuse duios, mângâindu-i părul bălai, să te rogi să le semeni în virtute, dar înainte de toate să-ți spui în inimă „Dumnezeule și Tatăl meu, făcă-se voia Ta”. Ce a spus Preasfânta Născătoare arhanghelului când i-a adus mesajul cel mare și greu de înțeles din cer, îți aduci aminte?

— „Iată roaba Domnului, fie mie după voia Ta”, a îngăimat micuța, din inimă însă.

— Agapi, Așa să spui și tu în fiecare situație și să te gândești și la sfânta femeie ce te-a adus pe lume și după aceea a zburat la cer, la mama ta, Hrisanti. A fost așa de bună, așa de credincioasă, închinându-și întreaga viață lui Dumnezeu și familiei, generoasă, gata încă să se jertfească pentru orice om ce se afla în nevoie. Și știi câți oameni aflați în suferință alergau la ea, cerându-i ajutorul? A avut și alte virtuți și Dumnezeu a iubit-o și a luat-o repede la El.

— Și mi te-a dat pe tine ca mamă, a continuat cu căldură în glas Agapi și o îmbrățișă și mai strâns. O să mă gândesc la voi amândouă. Ce bine e să ai două mame, una în cer și una aici, pe pământ, exclamă cu naivitate copilăroasă Agapi. Teopisti își înghiți lacrimile pentru ca cea mică să nu bănuiască nimic. „Dumnezeule, cât de greu este să îi arăt adevărul, se gândea, cum sa-i spun că a sosit timpul să o încredințez altor mâini, cum să o fac ca să nu se frângă inima ei sensibilă? Cum să îi spun că sosește ora să ne despărțim, când suntem atât de legate una de cealaltă? Hristoase - se rugă ea fierbinte - arată-mi cum să fac aceasta și luminează-o și pe această nevinovată făptură. Milostivește-Te de noi și fă să avem amândouă deplină încredere în Tine și în sfântă voia Ta”.

Acestea le spuse Teopisti plină de credință și de îndată se liniști ca de fiecare dată când vorbea cu Dumnezeu. „Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-ne